

U Bibliji postoje brojni izrazi koji upućuju na to da se ne bojimo. Kod nas postoje razne vrste strahova, od straha od umiranja do straha koji su dio naše svakodnevnice. Postoje brojne stvari koje nas određuju. U nama nailazimo na neke potisnute krivnje za koje nam se čini da ih ni sam Bog ne može oprostiti. Neki od nas u samostanima zadržavamo ljutnju godinama. Stoga je potrebno u nekim povlaštenim trenutcima postaviti prava pitanja poput sljedećeg: Što kažeš što sam ja za tebe Gospodine? U tom kontekstu trebali bismo zaviriti u vlastitu nutrinu ako bismo rješavali stvari na razini „nutarnjeg autoriteta“ kojim se rješavaju svi „izvanjski autoriteti“, svodeći sve na pravu mjeru. Sestra Katarina je nadalje istaknula kako ljudi često nemaju svoj stav nego prolaze ovim životom kao da ne netko drugi živi namjesto njih. Ljudi bez stava su mlaki i nedjelotvorni. Tu je zapravo riječ o duhovnoj slobodi koja je najvažnija za svakog redovnika i redovnicu. Jedino Bog svojom ljubavlju može promijeniti našu svakodnevicu.

U drugom razmatranju sestra Katarina je ukratko ukazala na poznatu priču o Zakeju koji je bio nadcarinik. Čovjek u Božjoj blizini ne može ostati isti. On se postupno mijenja. Bog sve čini novo. Stoga je potrebno pronaći način da Isusa ugledamo. Bog uvijek preuzima inicijativu. Isus ne gleda na „izvanjskog Zakeja“ nego „nutarnjega“. Mnoštvo je ostalo nijemo zbog poziva koji je Isus uputio Zakeju. Svi su mislili da je on ogledni primjer grešnika koji se klanja jedino novcu i bogatstvu. U tom susretu nitko nije mario za Zakeja osim Isusa. Bog uvijek preuzima inicijativu bez obzira o kome je riječ. Svi imamo svoje stranputice i lutanja. Kod Isusa i Zakeja su se susrela dva pogleda, odnosno dvije dubine. Milosrđe i praštanje su učinili svoje bez obzira na osudu i osuđivanje mnoštva. Mi kroz život brojne stvari podrazumijevamo. Kad Bog ulazi u nečiji život on ulazi u sve kutke njegova bića. Zakejev dotadašnji život mu se zgadio, njegova tama nije išla zajedno s Isusovim svjetlom. Njegov život se stubokom promijenio. Isusova prisutnost je kadra i nas promijeniti ako smo ga susreli i prihvaćamo susresti. Kroz duhovne vježbe možemo dopustiti da budemo izloženi Isusovom pogledu koji nas neće ostaviti ravnodušnima. U tom smislu Biblija pokazuje značajke Isusovog pogleda. Primjerice prema Petru i Mariji Magdaleni. To nije pogled koji osuđuje nego onaj koji nam pomaže da se vidimo onakvima kakvi jesmo. Trebali bismo postati svjesni onoga bitnoga jer su drugi uvijek tajna, a nerijetko prevladava u našim odnosima površnost i krkhost. Važno se osloboditi predrasuda, odnosno slika koje smo o drugima sami stvorili. Pokušati usvojiti Isusov pogled

koji se pokazuje drukčijim od našega. Gospodnje „mjerne ljestvice“ su daleko iznad naših. Sveta Terezija Avilska poručuje da se kvalitetni odnosi više zrcale u zajedništvu negoli u molitvi. Na koncu ovog nagovara sestra Katarina je spomenula razgovor između jednoga novinara i gurua kojemu je on protumačio što znači biti genij. Genij je prema njemu onaj tko je kadar vidjeti leptira u gusjenici ili pak sveca u grešniku. Čovjeka čini genijem upravo ta sposobnost da uviđa mogućnost različitih preobrazbi. Ono što drugi nisu zamijetili u Zakeju, Petru ili Mariji Magdaleni je vidio Isus Krist.

U trećem nagovoru sestra Katarina je progovorila o tome kako moramo paziti da sol ne obljutavi i da svjetlost ne oslabi ukoliko želimo biti istinski poslanici. U tom kontekstu je na svoj način problematizirala zgodu iz evanđelja u kojoj se govori o farizeju i cariniku. Ljudi postavljaju pitanje gdje je i kakva je Božja pravednost. Isus je uzeo na sebe kazne i grijeh ljude. Ljudi zazivaju redovito za „drugoga“ Božju pravednost, dočim za sebe rezerviraju Božju ljubav. Dvije su kategorije molitelja koje možemo razabrati. Jedni su oni koji se drže pravednicima, a druga je skupina onih koji se iskreno kaju za svoje grijeh i propuste. Najvažnije je srce molitelja. Odnos kojega gajimo prema Bogu je kod svakoga različit. Stoga je važno stati pred Gospodina u svoj jednostavnosti i poniznosti. Sve je bilo dobro do onoga trenutka dok se farizej nije počeo uspoređivati s carinikom. Problem nastupa onda kad očekujemo pljesak od Boga i drugih ljudi. Nekada se ljudima čini da se mogu afirmirati jedino tako ako druge ponižavaju i drže inferiornima samima sebi. Tu je riječ o precijenjivanju sebe i podcjenjivanju drugoga. Hvala sebe nauštrb drugoga je nerijedak stav u međuljudskim odnosima. Zato je važno shvatiti da nemamo pravo izdizati se iznad drugih. Svijest da Gospodin gleda na ponizno i raskajano srce je oslobađajuća i utješna. Kršćani po definiciji bi se trebali čuvati nadmetanja, natjecanja i podcjenjivanja.

U četvrtom nagovoru sestra Katarina je predložila razmišljati o važnosti molitve u životu redovnika i redovnica. Spomenula je staru poslovicu prema kojoj je molitva zapravo odraz života. Kako čovjek živi tako i moli. Važno je pred Gospodina iznijeti naša pitanja i nadanja. Molitva je prvotno sinovski i prijateljski odnos, a ne tek puka točka dnevnog reda. Katarina Sijenska nas poučava kako ući u skrovište vlastitog srca. Bogu su poznati ponori naše duše, ipak On hoće zaći i u naša „tamna područja bića“. Nema veće blizine ni prisnosti od molitve koju upućujemo Ocu kada kažemo Abba. U Svetom Pismu se govori o potrebi trajne molitve. Bog ljubavi jedini može ispuniti čežnje čovjekovog bića. Bit je u tome da

ono što izgovaramo (Gospodine, Gospodine) ne ostane samo molitva, nego da bude pretočena u djelo. Postoje različiti stavovi o molitvi, pa i oni koji su destruktivni, odnosno reduktivni. To je intencija da se molitva izbací iz svakodnevnice jer se pronalaze prioritete izvan tog molitvenog ozračja. Isus Krist je stalno molio. On je bio u stanju trajne molitve i unatoč tome tražio povlaštene trenutke za molitvu. Današnji čovjek vidi sebe isključivo pred sobom i želi vladati i usmjeravati vlastiti život što predstavlja još jednu smetnju za istinsku molitvu. Postoje različite prisposode o važnosti molitve. Bog sluša i onda kada nam se čini da nas ne sluša. Molimo zato što vjerujemo da nas Netko sluša. Nijedna molitva nije beskorisna ili uzaludna. Molitva nas ne oslobađa djelovanja. Bog nam daje svjetlost koja rasvjetljuje razum. Naše su molitve snažne ukoliko su oživotvorene. Ispravno moliti znači zapravo ispravno živjeti. Mi smo u svojim zajednicama skloni se zadovoljiti onim što je propisano, međutim tako ostaje opasnost da se molitva samo formalizira, učini pukim pravilom. Psalmi su naizvršnji odraz autentične molitve i zato nailazimo na tako raznovrsne izričaje i moguća stanja molitelja. Važno je shvatiti da molitva mijenja čovjeka i da se bez nje ne da zamisliti redovnički život.

U petom nagovoru sestra Katarina nam je predložila za razmišljanje ulogu Blažene Djevice Marije u povijesti spasenja. Prvo nam je približila samu scenu Isusovog razapinja kada zapravo patnja uzima glavnu riječ. Rimski satnik razmišlja o onom što se događa. Snaga uvijek dolazi iz ljubavi. Tako se ljubav očituje ponajprije u Majci Isusa Krista. Božji pogled prodire kroz vrijeme i vječnost. Ljubav struji među ljudima na nov način. Samo ljubav Majke je materijal za izgradnju novih odnosa prema Bogu i braći ljudima. Zanimljive su postavke koje nalazimo u enciklici *Marialis cultus* koja navodi nekoliko značajki Marijnog poslanja. Prva je ta da Marija sluša Božju Riječ i o njoj meditira. Marija potom hvali i zahvaljuje što ishodi blagoslovom. Magnificat o tome izvrsno svjedoči. Ona rađa Sina Božjega po Duhu Svetom i dariva svoga Sina po istom Duhu po kojem Ga je začela. Mariju promatramo odavno kao Majku Crkve. Marija je ona koja okuplja učenike i onda kada se sve čini beznadnim. Ona je duhovna Majka prvotne Crkve. Pripadnost Crkvi također obvezuje jer postajemo članovi iste obitelji. Riječ je o istoj obitelji. Ona nas potiče da poput Marije uvijek iznova izgovaramo svoj fiat iako ne moramo sve razumjeti. Marija je u srcu Crkve. Ona je znala čekati, jer se stvari ne događaju uvijek onako kako to većina podrazumijeva ili misli

da će se događati. Njezino dijete je bilo čisti dar. Prvo se treba zbiti susret s Bogom iz kojega onda slijedi susret s čovjekom. Ako naši susreti donose nemir, tugu, sukobe, tjeskobu onda tu nema Boga. Svadba govori o zajedništvu i radosti. Čitav život je priprema za vječno zajedništvo i radost. Marija ne govori puno, ona ne razlaže niti tumači, već čini ono što je u danom trenutku bitno. Ona nam je dala Sina. Ona pokazuje kako dokraja i vjerno slijediti Božju volju. Marija je mogla samo s Bogom podijeliti tajnu.

U šestom promišljanju duhovnih vježbi sestra Katarina nam je progovorila o Isusovoj poruci da nas pošalje u svijet i da u tom svijetu donosimo rod. Poslanje je moguće jedino iz preobilja Duha. Središte ljudskoga života je srce i Bog u srcu čovjeka. Poslanik nastupa odlučno i samouvjereno. Poslanje je stvar povjerenja. Pravi poslanik nikada ne smio zlorabiti povjerenje radi nekih uskih sebičnih interesa. Svećenici bi trebali biti „alter-ego“ onoga tko ih šalje. Važno je da poslanik čini prisutnim onoga tko ga šalje. Nadalje ne može se zanijekati važnost vjerodostojnosti poslanja. Za to je dobra slika trsa i loze. On je trs, a mi loze koje pripadaju vinogradaru. Plodnost života ovisi o povezanosti s trsom. Lozu treba obrezivati. Osnovna je ta povezanost jer ostati živ u Kristuu iziskuje rast. Temeljna hrana rasta je molitva. Jačanje ljubavi prema njemu potrebuje stalan rast povezanosti. Svaka mladica ima sličnu ulogu. Svi imaju istu zadaću koja nije natjecateljska, nego zajednička. Postoje različiti uzroci zašto nestane te komunikacije između mladice i trsa. Kardinal Martini navodi četiri zapreke duhovnom rastu. Prvi je prema njemu manjak molitve. Drugi je premalo pozornosti za područje tjelesnoga. Potom o propuštenom duhovnom odgoju koji uključuje intelektualnu, duhovnu, afektivnu i seksualnu afirmaciju. I konačno rafinirana laž, koja priječi da se osoba istinski posveti navještanju Radosne vijesti jer je na djelu konstatna laž i licemjerje. Imamo previše pasivnih katolika i redovnika.

Prema jednom američkom franjevcu ne možemo biti otac ako prije nismo bili sin i brat. Isus Krist je svoje učenike poticao da propovijedaju cijelim svojim životom. Nekada se čini da im je povjerena vrlo teška zadaća. Sveti Dominik u tom smislu ostaje uzor jer je uvijek iznova upućivao na temeljne stvari, a to su evangelizacija i spasenje duša. Na tom putu nismo sami. Poslanik nije samo onaj koji daje, već je prema svom habitusu onaj koji prima. Dok dijeli, on se obogaćuje. Čovjek se tada ne osjeća suvišnim. Imamo mnoštvo prigoda da drugima možemo pomoći.

U sedmom nagovoru je sestra Katarina izlagala o misteriju Tijelova kojega danas slavimo. Papa Benedikt XVI. spominje važnost himana svetog Tome Akvinskoga. Svi se oni odnose na važnost euharistije. S malo riječi se približava tajna svete euharistije. Važno je s vremena na vrijeme razmisliti i meditirati o onom što su nam ostavili oni koji su nam prethodili u vjeri, posebice, iz dominikanske tradicije. Sveti Ivan evanđelist govori o pranju nogu. To je ključ za razumijevanje euharistije. Ovaj čin pranja nogu jednako je važan kao i sama pretvorba. To je izričaj najveće ljubavi. Euharistija je gozba ljubavi. Primjer sam vam dao da i vi činite ono što sam vama učinio. Ova voda je povezana s mukom Gospodina našega Isusa Krista. Nema kršćanstva ako kršćani ne žive onako kako nam je Isus to pokazao. Kršćanstvo nije teorija ni nauk, nego život. Nema iznimke u ljubavi. Isus pere noge i Judi. Isus je bio suveren, on je znao što čini i zašto baš tako čini. Pranje nogu u to doba se poimalo kao ropski čin. Ponizna ljubav je tajna. Euharistija je tajna. Isus ih je očistio, oprao i nahranio. To je njegova ostavština. Naša zadaća je nastavak Isusovog poslanja. Svećenici imaju u tom smislu posebnu prigodu nastaviti Isusov program ljubavi. Možemo nabrajati brojne primjere na kojima se naša ljubav potvrđuje ili negira. Isusovi učenici nisu isprva razumjeli ovu gestu jer se ona nije uklapala s njihovom slikom o Njemu. Učenici su bili razoružani Isusovim riječima i činima. Petar, Ivan i Jakov imaju golemih poteškoća razumjeti Isusove geste. U ljubavi nema preskakanja. Isus je pokazao da nikoga ne isključuje iz svog spasenjskog pogleda. Čak i u kontekstu izdaje i neprijateljstva Isus ne odustaje od ljubavi, sve do križa. Svatko od nas ima svoga Judu, neki jednoga, neki i više. Euharistija je tajna vjere i tajna ljubavi. Preostaje nam produbljivati vjeru i ljubav. O tome ovisi kvaliteta našega života kako sada tako i za vječnost.

U osmom razmatranju voditeljica duhovnih vježbi sestra Katarina Maglica je progovorila o dimenziji ljubavi. Potrebno mi je više ljubavi negoli je zaslužujem. Iz toga proizlazi stav zahvalnosti. Bez ljubavi se ne može živjeti, rasti niti biti sretan. Mjerna jedinica ljubavi jest Mt 25,40: Što god učinite jednome od ove najmanje moje braće, meni učinite. Svaki čovjek je vrijedan ljubavi. Brojni ljudi vape za ljubavlju. I oni koji je, na prvi pogled, ne zaslužuju. Osnovne riječi koje koristi suvremeni čovjek jest da žuri i da nešto mora raditi. Ljudima možda ne činimo previše loše, ali smo skloni propustom puno toga zaobići. Tendencija da rastemo ponekad u nama zamre, tako da se zadovoljavamo prosjekom i namjesto da se razvijamo mi stagniramo. U tom kontekstu je vrijedno naše

pozornosti pitanje samoće. Namjesto da se samoća rješava molitvom, izlaz se traži u nekim tobožnjim rješenjima. Ljudi vape malo za razgovorom, za onim što svakodnevno doživljava i proživljava. U tom smislu je potrebno otvoriti oči, posebice, prema onima koji su nam najbliži. Strah je suprotnost vjeri, i on ne bi trebao postojati. Bog u nas vjeruje, a mi često ne vjerujemo jedni drugima. Bog u tebe vjeruje, a zašto se onda ti podcjenjuješ! (Rabin). Suvremeni mentalitet sugerira nagrađivanje uspjeha ono što je izvanjsko (sportski uspjesi, nagrade za ocjene u školi, za ljepotu) umjesto da se osobito vrednuje ono što je nutarnje. Božjom ljubavlju se umnaža i naša škrt, šićušna ljubav. Bez našega rada nemamo razloga očekivati niti sjenu Božje ljubavi. Zato su nam potrebni svi darovi Duha Svetoga. Dopustimo da nas Duh Sveti nastani prema primjeru Isusa Krista. Iz takvih susreta, bez obzira što se osjećamo malenima, ipak, doživljamo neizmjernu slobodu. S Bogom je uvijek sve drukčije. Iz te svijesti se rađa divljenje, radost, ushit, i sve ono što je potrebno za svakodnevni život. Iz mističnih susreta se ponajviše vrednuje ono što se u čovjeku događa iznutra. Da bismo mogli dijeliti ljubav, trebali smo je i primiti. Zamislimo takve zajednice u kojima cvjeta ljubav. Ljubav se na prvi pogled doima kao nešto što dopušta svima da budu ono što jesu. Postoje, naime, osobe koje u našim zajednicama „strše“. Potrebno je, upozoriti, i takve da su zajednicu krivo shvatili, kao mogućnost da se zlorabi za neke sebične interese. Postoje i ljudi koji imaju psihičke probleme. Zato je, važno, shvatiti da mi kao ljudi nismo idealna bića. Neka naša ljubav bude zdrava ljubav. Dobro odvagajmo stvari. U pravom trenutku se ne isključuju i one riječi i geste koje ispadaju iz redovitog poimanja ljubavi, a koje su zapravo izričaj hrabrosti i ljubavi.

U završnom promišljanju ovih duhovnih vježbi sestra Katarina je progovorila o zajednici i zajedništvu. To je nešto što živimo, što nas određuje i za što smo odgovorni. Sve je bilo dobro dok je Učitelj bio među svojim učenicima. Pojam zajednice je na prvi pogled svim jasan. Pojam zajedništva je malo teže definirati. Zajedništvo je misterij, ono briše osjećaj samoće, marginaliziranja. Ljudi po svojoj prirodi čeznu za zajedništvom. Gdje spona zajedništva oslabe, sve treba poduzeti da se iznova izgrade. Postoje neki destruktivni primjeri za zajedništvo. Kada zajednica ne drži do svojih pojedinaca, to je put u propast zajedništva. Drugi razaralčki put je kada je zajednica samo kulisa za afirmaciju pojedinca. Kada ljudski odnosi zapadnu u krizu mogu se mijenjati samo duhom evanđelja. Živa zajednica postaje znak današnjem čovjeku.

Brojnim ljudima se zajedništvo doima kao utopija i nešto nedostižno. Papa Franjo govori o nekim novim fenomenima, poput tehnicističkog mentaliteta koji rađa agnosticizam i relativizam. Nastupio je „novi nihilizam“. Najveća vrijednost mu je individualizam. Potom tiranija utilitarizma. Diktatura strogosti prema drugom i drukčijem. Naposljetku pobjeda ogorčenosti i srdžbe. Moramo priznati da ljudskim silama ne možemo stvoriti sve ono što čovjeku treba. Čovjek je, prije svega, duhovno biće i zato mu jedino Bog. Naše zajednice bi trebale biti poput obitelji. One moraju postati prostor u kojem slobodno možemo disati. Odnos prema Bogu i čovjeku nas potpunoma određuje u našim zajednicama. Ako evanđelje nije uprisutnjeno u našem zajednicama, ona vegetira i odumire. Bog želi da s Njime računamo. Kada bježimo od zajednice osjećamo se kao odmetnici. S vremenom postajemo svjesni da ne znamo razloge zbog čega smo se zapravo odmetnuli, jer nam zajednica nedostaje. Osnovni kriterij za rast zajedništva je milosrđe i praštanje. Tu imamo još jedno „čudo“ na raspolaganju jest euharistija. Prvi temelj zajedništva je vjera u čovjeka. Jedino vjera u Boga dovodi do vjere u čovjeka. Čovjek je mjerilo ljubavi prema Bogu. Ljubav se prepoznaje po plodovima. Zakon ljubavi je osnova na kojoj se nalazimo. Drugi temelj zajedništva je djelotvorna ljubav poput milosrdnog Samarijanca. Treći temelj zajedništva je bezuvjetno i neprestano opraštanje. Primjer je Petrov upit koliko puta treba oprostiti. Ljudi se lako vrijeđaju. Tko traži devu bez mane neka odmah ide pješice, prema arapskoj mudrosti. Duhovne vježbe su završile pjesmom Rajmunda Kuparea. Braća svećenici su bili izrazito zadovoljni onim što čuli i dijelili tijekom ovih duhovnih vježbi. Organizator duhovnih vježbi brat Iko Mateljan je zahvalio sestri Katarini. Na koncu je provincijal Slavko Slišković zahvalio svima na sudjelovanju.